

ETKİNLİK SONUÇ RAPORU

Etkinliğin Adı	Deprem Sonrası İlk Yardım Kampüsü
Etkinlik Yürütücüsü	Doç. Dr. Selda LİMON
Etkinlik Kuruluşu	Süleyman Demirel Üniversitesi (SDÜ)
Etkinliğin Yapıldığı Yer	SDÜ Eğirdir Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu
Etkinlik Tarihleri	16-17 Ekim 2023

ETKİNLİĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Afetler, beklenmedik bir zamanda meydana gelen, toplumu derinden etkileyen, toplumun tamamı veya bir bölümünde fiziksel, ekonomik, kültürel ve sosyal kayıplara neden olan, psiko-sosyal iyilik halini bozan, sağlık hizmetlerini kesintiye uğratan, toplumun yaşamını etkileyen doğal veya insan kaynaklı olaylardır. 2000-2019 yılları arasında dünyada 4 milyar insan afetlerden etkilenmiş ve 1,2 milyondan fazla insan hayatını kaybetmiştir. Türkiye afet riski taşıyan ülke sınıflandırmasında yerini almaktadır. AFAD 2020 istatistiklerine göre Türkiye'de yaşanan doğal afetler içinde ilk sırayı % 35, 4 ile depremler, ardından %19 ile sel ve yaklaşık %12 ile heyelanlar almaktadır. Ancak en yaygın ve yıkıcı etkiler depremlerden sonra yaşanmaktadır. Türkiye Şubat ayında Kahramanmaraş ve Hatay başta olmak üzere toplam 10 ili etkileyen büyük bir depreme tanık olmuştur. Afetin şiddeti ve etkilenen bölge arttıkça sağlık hizmetlerinin yetersiz kaldığı görülmüştür. Afet durumlarında can kaybı, travma, maddi ve manevi kayıpları en aza indirmek için afet sonrası ilk 72 saatte etkin müdahaleler büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle afetten sonraki ilk 72 saat "Altın Saat" olarak adlandırılmaktadır. Bu durumda deprem gibi afetlerde yaralılara müdahale edilirken ilk yardımın bilinmesi deprem bölgesinde hayat kurtarmak için çok önemlidir. Toplum bilinci afet öncesi ilk yardım eğitimi yoluyla oluşturulmalı, herhangi bir afetle karşı karşıya kalındığında müdahale için ilk yardım farkında olan insan havuzunun kapasitesi genişletilmelidir. Bu şekilde toplumun depremler ve afetler karşısında kırılganlığı azaltılacaktır. Ancak afet sonrası yapılacak ilk yardımında titizlikle yürütülmesi gerekmektedir. İlk yardım uygulamaları dışında doğru yapılmayan kurtarma girişimleri yeni kanamalara, yeni kırıklara ve hatta ölümlere neden olabilir. İlk yardım uygulamalarının farkında olan bireyler ve toplum "primum non nocere" yani "önce, zarar verme" ilkesini hedef almalıdır. Her şeyden önce, mevcut koşullarda zarar vermemekle

optimum fayda sağlanabilir. Bu etkinlik kapsamında Süleyman Demirel Üniversitesi'nde "Deprem Sonrası İlk Yardım Kampüsü" kurulmuştur. Etkinliğe, Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bakım Hizmetleri bölümü öğrencileri katılmıştır. Öğrencilere deprem gibi afet sonrası temel ilk yardım uygulamaları ve ilk yardım hakkında yanlış bilinen uygulamalara yönelik eğitimler verilmiştir. İlk yardım kampüsünde simülasyon modelleri ve ilk yardım malzemeleri hazır bulunmuştur. Etkinlik sonucunda katılımcı öğrencilerin afet sonrası ilk yardım uygulamalarında etkisinin artırılması hedeflenmektedir.

Deprem sonrası ilk yardım kampüsü bilimsel etkinlik programı uygulanarak deprem sonrası acil durumlara yönelik farkındalık ve bilinçlenme düzeyi artırılması, bunun yanı sıra öğrencilere ilk yardım eğitimleri vererek hem öğrencilerin bilinçlenmesi hem de bu eğitimleri alan gençlerin akran eğitimleri ile etki alanlarını genişletmesi, dolayısıyla toplumsal bilinç oluşması hedeflenmektedir. Bilimsel etkinlik deprem sonrası ilk yardım uygulamaları konusunda yanlış bilinen bilgileri düzeltmek ve farkındalık kazandırmak amacıyla planlanmıştır. Bilimsel etkinliğin önceliği üniversite öğrencilerini deprem sonrası ilk yardım eğitimi ile bilinçlendirmektir. Gençlerle oluşturulmak istenen sinerji ile toplumun geniş bir kesiminde güçlü yansımalarının olacağı öngörülmekte, yerelde olmak üzere bölge halkında ve partner üniversite öğrencilerinde deprem sonrası ilk yardım konusunda bilinçli bir eğitim modeli oluşturulmasına katkı sağlayacaktır. Ayrıca partner üniversitelerin deneyimlerini paylaşmaları sonucu akran öğrenmesi gerçekleşecektir. Bilimsel etkinlik geliştirilerek yüksek öğrenim müfredatı için partner üniversitelerle deprem sonrası ilk yardım eğitimi programı tasarlamayı amaçlamaktadır. "Deprem Sonrası İlk Yardım Kampüsü" etkinliği uygulamaya geçirilerek sağlık alanında faaliyet gösteren meslek yüksekokulu öğrencilerine deprem gibi afetlerin ilk 72 saatine hazırlıklı olmaları için;

- Afetlere hazırlık kültürü kazandırmak
- Farkındalık yaratmak,
- Bireylerin yaşadıkları mekanlarda ve etki alanlarında alabilecekleri temel önlemleri paylaşmak,
- Üniversite öğrencilerinin afetlerde doğru davranış şekillerini öğrenmelerini ve uygulamalarını sağlamak,
- Afet ve acil durum planlarının yapılmasına yönelik bilgilendirme yaparak alınabilecek temel önlemleri paylaşmak,
- Bireylerin afet eğitimi alabileceği yerleri yaygınlaştırmak ve kolay ulaşabilecekleri altyapıları kurmak,

- Yeterli bilgi, tecrübeye sahip ilk ve acil yardım öğrencilerinin akran eğitimi verebilmelerini sağlamak,
- Geleneksel ilk yardım çantalarını modifiye etmek,

Toplumsal farkındalığı sağlamak için öğrencilerin disiplinlerarası çalışmalara yönlendirip nihai ürünler (afişler) ortaya konmak istenmektedir.

Katılımcılara program akışı çerçevesinde proje genel tanıtımı, deprem gibi afetlerde farkındalık eğitimi, depremlerde sağlık hizmetleri yönetimi, psikolojik ilk yardım, bilinç bozukluklarında ilk yardım, crush sendromu, kırık, çıkık, burkulma ve tespit yöntemleri uygulaması, kanamalar, amputasyon, amputasyon uygulamaları, deprem sonrası temel yaşam desteği, temel yaşam desteği uygulamaları, şok, hipotermi, spinal ve servikal yaralanmalar, taşıma teknikleri, taşıma teknikleri uygulamaları eğitimleri verilmiş, eğitimler teorik olarak anlatılmakla birlikte uygulamaları da yapılmıştır.

Etkinlik kapsamında oluşturulan ilk yardım kampüsünde 7 farklı temada ilk yardım istasyonları oluşturulmuştur. Bu istasyonlarda simülasyon mankenleri ve eğitimde gerçekliği sağlamada mulaj kullanılmıştır. Ayrıca istasyonların özelliklerine yönelik medikal malzemelerde bulundurulmuş, istasyonlarda akran liderleri görev almıştır. Bu kapsamda oluşturulan istasyonlar;

Yanıklarda İlk Yardım İstasyonu: Yanık dereceleri, yanığın ciddiyeti ve sevk kriterlerini içeren senaryolar üzerinden uygulama yaptırılmıştır.

Yetişkin Uzuv Kopması/Şok İstasyonu: Uzuv kopmasına yönelik ilk yardım, kopan uzuv parçalarının doğru transportu ve uzuv kopması sonucunda oluşan komplikasyonlara (hemorajik şok vs.) yönelik senaryolar üzerinden uygulama yaptırılmıştır.

Pediyatrik Travma İstasyonu: Pediyatrik hastalara/yaralılara yönelik yanık, uzuv kopması, spinal/servikal hasar ve hipotermik problemlere yönelik senaryolar üzerinden uygulama yaptırılmıştır.

Ekstremitte Travması İstasyonu: Hasta veya yaralıda ekstremitte travması sonucu oluşabilecek fraktür, subluksasyon, dislokasyon ve burkulma tablolarına yönelik senaryolar üzerinden uygulama yaptırılmıştır.

Spinal ve Servikal Travma İstasyonu: Travma sonucu oluşabilecek spinal ve/veya servikal hasarlara yönelik senaryolar üzerinden uygulama yaptırılmıştır. Uygulama öğrenciler üzerinde yapılmıştır.

Hipotermide İlk Yardım İstasyonu: Hipotermiye neden olabilecek durumlara yönelik senaryolar üzerinden uygulama yaptırılmıştır.

Kardiyopulmoner Resüsitasyon Uygulama İstasyonu: Kardiyak ve solunum arresti durumuna yönelik senaryolar üzerinden uygulama yaptırılmıştır.

EĞİTMENLER ve KATILIMCILAR

Deprem Sonrası İlk Yardım Kampüsü isimli bilimsel etkinliğin eğiticileri Süleyman Demirel Üniversitesi (SDÜ), Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi (MAKÜ), Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi (ISUBU) öğretim üyeleri, Antalya İl Sağlık Müdürlüğü, Bursa İl Sağlık Müdürlüğü Acil Tıp Teknisyenlerinden oluşmaktadır. Eğitici isim ve kurum bilgileri aşağıda sunulmuştur.

Doç. Dr. Selda LİMON SDÜ- Tıbbi Hizmetler ve Teknikler

Dr. Öğr. Üyesi Nurdan ORAL KARA- MAKÜ- Sağlık Yönetimi

Dr. Öğr. Üyesi Gülhan ŞEN-MAKÜ-Acil Yardım ve Afet Yönetimi

Dr. Öğr. Üyesi Sevgi Deniz DOĞAN-ISUBU- Sağlık Bakım Hizmetleri

Öğr. Gör. Hande ÖZGÖRÜ-SDÜ-İlk ve Acil Yardım

Öğr. Gör. Pınar KAYA- SDÜ- İlk ve Acil Yardım

Anıl Can GÜRGEN- Bursa İlk Sağlık Müdürlüğü-Acil Tıp Teknikeri

Arzu Telli-Antalya İl Sağlık Müdürlüğü-Acil Tıp Teknikeri

2237-A Bilimsel Eğitim Etkinlikleri Destekleme Programı 60 katılımcıyı desteklemektedir. Ancak koşullarımız elverişli olduğu için “Deprem Sonrası İlk Yardım Kampüsü”ne eğitmenler hariç 93 Süleyman Demirel Üniversitesi ve Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesinden 93 önlisans öğrencisi katılmıştır.

2 gün süren Deprem Sonrası İlk Yardım Kampüsü isimli bilimsel eğitim etkinliği sonucunda katılımcı öğrencilere program akışındaki eğitimler hakkında eğitimlerin öncesinde ön test, sonrasında ise son test uygulanmıştır. Ön test ve son test sonuçları ekte verilmiştir. Yapılan bu testlerle katılımcıların farkındalık düzeyleri, ilk yardım uygulamaları konusunda bilgi düzeyleri ve ihtiyaçları ölçülmüştür. Bilimsel eğitim etkinliği sonrasında yapılan son testle katılımcıların bilgi düzeyleri ve farkındalıkları konusunda artış görülmektedir. Katılımcıların etkinlik sonunda elde ettiği çıktılar aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Deprem gibi afetler konusunda katılımcıların farkındalığı artırılmıştır,
- Afetlerde ilkyardımanın hayati önemi kavranmıştır,
- Afet Acil Eylem Planı, afet durumlarında Sağlık Bakanlığı, AFAD, UMKE, Kızılay gibi kurumların sorumluluk alanları hakkında bilgi aktarılmıştır,
- Psikolojik ilk yardımın önemi, psikolojik ilk yardım için hazırlık aşaması, çocuklar, ergenler, sağlık sorunları olan bireyler, farklı kültürden gelen bireylere psikolojik ilk yardımın nasıl olacağı anlatılmıştır,
- Senkop, koma, kan şekeri düşüklüğü gibi bilinç bozukluğuna neden olabilecek durumlar hakkında bilgi sahibi olmuşlardır,
- Crush sendromuna nasıl müdahale edilmesi gerektiği öğrenilmiştir,
- Deprem sonrası oluşabilecek kırık, çıkık ve burkulmada ilk yardım uygulamaları ve tespit yöntemleri öğrenilmiştir,
- Deprem sonrası gelişebilecek travmalar sonucu oluşan dış ve iç kanamalarda ilk yardım uygulamaları öğrenilmiştir,
- Deprem sonrası travmaya bağlı gelişen tam veya kısmi uzuv kopmasında yapılabilecek ilk yardım uygulamaları öğrenilmiştir,
- Deprem sonrası temel yaşam desteği uygulamaları hakkında bilgi sahibi olunmuştur,
- Deprem sonrası crush sendromu, hipotermi, spinal, servikal yaralanmalar, refeeding sendromu ve kanama gibi durumlara bağlı hipovolemik şokta yapılacak ilk yardım uygulamaları öğrenilmiştir,
- Yaralı taşıma teknikleri hakkında genel kurallar anlatılmıştır.